

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

भंडारा जिल्हा

१९८९-९०

फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

जिल्हा : भंडारा

१९९९ = ९०

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

महाराष्ट्र शासन,

नियोजन विभाग,

मुंबई

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९=९०

शुधदीपत्राक

अ. क्र.	पष्ट क्रमांक	बाब/ तक्ता क्रमांक	परिच्छेद/ स्तंभा क्रमांक	ओळ क्रमांक	अशुधद	शुधद
१	२	३	४	५	६	७
१.	तेरा	८.३	[विधुत वापर]	१	अस्पष्ट	७६१९७ हजार कि. व. तास विधुत वापर
२.	१	१.१	३	१	२०८०	२२८०
३.	२	१.५	६	७	अस्पष्ट	६३
४.	१४	१.७	८	११	अस्पष्ट	३
५.	३०	३.२	१३	७	अस्पष्ट	११०५
६.	३१	३.२	१५	८	अस्पष्ट	८०
७.	३१	३.२	४	१२	अस्पष्ट	७३९
८.	५८	३.१०	७	९	अस्पष्ट	२
९.	८७	५.९	१०	४	अस्पष्ट	१३५८
१०.	८७	५.९	६	८	अस्पष्ट	१६७१
११.	८७	५.९	१०	८	अस्पष्ट	१६७८
१२.	११९	६.१५	१२	४	कापलेले	२४४
१३.	११९	६.१५	१३	४	कापलेले	६७१
१४.	१६०	१०.३	५	५	अस्पष्ट	७२८८
१५.	१६९	११.२	५	१३	१३६९२	१३६९३
१६.	१९०	१२.३	५	३	अस्पष्ट	२०३
१७.	२०२	१५.४	८	११	अस्पष्ट	४
१८.	२०२	१५.४	१२	११	अस्पष्ट	४

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९=९०

दृष्टिक्षोपात जिल्हा

अ. क्र.	नाव	परिमाणा	भांडारा जिल्हा	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५

[एक] प्राकृतिक रचना

अ] भौगोलिक स्थान

१] उत्तर अक्षांश	अंश	२०. ३९ते२१. ३८	१६. ४ते२२. १
२] पूर्व रेखांश	अंश	७९. २७ते८०. ४२	७२. ६ते८०. ९
ब] हवामान		[१९८९]	[१९८७]
१] किमान तपमान	सेल्सियस	८. ८	६. ०
२] कमाल	सेल्सियस	४७. १	४६. २
३] पर्जन्य [सरासरी][१९८९]	मि. मी.	१०८७. ८	उ. ना.
क] प्रशासकीय विभाग			
१] तालुके	संख्या	१३	३०३
२] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
३] टंचाईग्रस्त तालुके	संख्या[१९=९०]	१३	१०६[८८=८९]
४] एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	संख्या	१३	२९८
५] शहरे	संख्या	७	३०७
६] गावे [स्कूणा]	संख्या	१७७४	४१८३३
१] निर्जन	संख्या	१५०	२४७९
२] वस्ती असलेली	संख्या	१६२४	३९३५४
७] क्षोत्रफळ	चौ. कि. मी.	९२१३	३०७६९०

[दोन] प्रशासकीय संस्था [३१. ३. १९९०]

१] पंचायत समित्या	संख्या	१३	२९८
२] महानगरपालिका	संख्या	=	११
३] नगरपरिषद	संख्या	५	२२२
४] कटक मंडळे	संख्या	=	७
५] ग्राम पंचायती	संख्या	१०३८/४ ग्राममंडळे	२५१८२
६] पोलीस स्टेशन्स ३१. १२. ९०	संख्या	२३	८१८
७] पोलीस आऊट पोस्ट [३१. १२. ९०]	संख्या	१६	१४२५

[तीन] लोकसंख्या [१९८१]

१] ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारात	१५९७	४०७९१
२] नागरी लोकसंख्या	==""==	२४१	२१९९३
३] स्कूणा लोकसंख्या	==""==	१८३८	६२७८४
४] अनुसूचित जातींची लोकसंख्या	==""==	१७९	४४८०

[पुढे चालू]

==२==

१	२	३	४	५
५]	अनुसूचित जातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	९.७५	७.१४
६]	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या	आकडे हजारात	२९८	५७७२
७]	अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येची टक्केवारी	टक्केवारी	१६.२२	९.१९
८]	पुरुषा	आकडे हजारात	९२०	३२४१५
९]	स्त्रिया	==""==	९१८	३०३६९
१०]	स्त्री पुरुषा प्रमाण	१००० पुरुषां मध्ये स्त्रियांचे प्रमाण	९९७	९३७
११]	घनता	दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या	१९८	२०४
१२]	साक्षरतेचे प्रमाण			
१]	एकूण	टक्केवारी	४३.९२	४७.१८
२]	पुरुषा	टक्केवारी	५८.३१	५८.७९
३]	स्त्रिया	टक्केवारी	२९.४९	३४.७९
४]	राज्यामध्ये जिल्हयांचा क्रमांक	संख्या	१६	=
[चार]	कृषी [अस्थाई]		१९८५=८६	१९८८=८९
१]	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	९२८	३०७५८
२]	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्यांची भौगोलिक क्षेत्रांशी टक्केवारी	हजार हेक्टर	२२८	५४०३
			[२४.५६]	[१७.५९]
३]	शेतीची उपलब्ध नसलेली जमीन			
अ]	बिगर शेती वापराखाली जमीन	हजार हेक्टर	७१	१०७९
ब]	पडीत आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन	==""==	३३	१७२५
	एकूण [अ + ब]		१०४	२८०४
४]	पडीत जमीनी व्यतिरिक्त लागवड न केलेली इतर जमीन			
१]	कायम गुरे चरण आणि इतर	==""==	१०६	१५२३
२]	झाडे झाडपाखालील जमीन	==""==	१३	१८०
३]	लागवडी योग्य परंतु पड जमीन	==""==	२५	१०२४
५]	पडीत जमीन			
१]	चालू पड	==""==	१३	९५९
२]	इतर पड	==""==	३४	१०१४

[५७८ पा१७]

१	२	३	४	५
६] पिकाखालील क्षेत्रा				
१]	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्रा	हजार हेक्टर	४०५	१७८५१
२]	हुसोटा क्षेत्रा	==""==	१०८	२८४१
३]	स्कूण पिकाखालील क्षेत्रा	==""==	५१३	२०६२२
७] ओलीत क्षेत्रा				
१]	निव्वळ ओलीत क्षेत्रा	==""==	१४४	२०९१
२]	स्कूण ओलीत क्षेत्रा	==""==	१५८	२४४८
८] महत्वाच्या पिकाखालील ओलीताचे क्षेत्रा [अन्नधान्ये]				
९]	वहित धारणा जमीन [१९८५=८६] [अंतिम]			
१]	२ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या ["००"]	२१८५	४५४२५
२]	२ ते १० हेक्टर	==""==	६०४	३२९७२
३]	१० हेक्टर पेक्षा जास्त	==""==	२१	२४२२
१०]	जमीन महसूल वसुली १९८९=९०	लाखा रुपये	२.७५	७९२९
११]	जिल्हा परिषदांचा उपकर [१९८९=९०]	हजार रुपये	४३७०	उ. ना.
१२]	पंचायत समित्यांचा उपकर [१९८९=९०]	==""==	६८२७	उ. ना.
[शाय] पशुसंवर्धन [पशुगणना १९८७] [अस्थायी]				
१]	पशुधान	संख्या हजारात	१२१३	३३८८९
२]	गाई व बैल	==""==	७४६	१६८८२
३]	म्हशी व रेडे	==""==	१५०	४६०५
४]	मेंढया	==""==	३	२७७४
५]	शोळया	==""==	२९६	९१०३
६]	कोंवडया व बदके	==""==	६७३	२४६२७
[सहा] सहकार [१९८९=९०]				
१]	सहकारी संस्था	संख्या	१८२०	९८१४८
२]	प्राथमिक कृषी सहकारी पत संस्था	संख्या	६७३	१८६६८
३]	प्राथमिक कृषी सहकारीपत संस्थांची सभासद संख्या	संख्या हजारात	१८८	७८२०
४]	दुग्धा शाळा संस्था	संख्या	२४३	१३३५७
५]	प्राथमिक कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	रु. कोटीत	८.३३	७५०
[सात] जलसिंचन [३०.६.९० रोजी] पूर्ण झालेले पाटवधार प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्रा				
१]	मोठे प्रकल्प	संख्या	२	२०
	लाभ क्षेत्रा	हजार हेक्टर	१०२	उ. ना.

१ = = = = २ = = = = = = = = = = ३ = = = = = ४ = = = = = ५ = = = = =

२] मध्यम प्रकल्प लाभा क्षेत्रा	संख्या	११	१५६
	हजार हेक्टर	१४५	उ. ना.
३] लघुप्रकल्प [पूष्ठ भाग] * लाभा क्षेत्रा	संख्या x	३२१३	१५३०
	हजार हेक्टर	८५	उ. ना.
४] सिंचन विहीरी खाली भाजणारे क्षेत्रा	==""==	८	११९२

[आठ] उद्योग [१९८९ अखोर]

१] नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	संख्या	४८८	२६८१४
२] नोंदणीकृत चालू कारखान्यांची संख्या संख्या [[उत्पादन चालू असलेले]	संख्या	४७२	२३०५७
३] साखार कारखान्यांची संख्या [चालू असलेले खाजगी धारण]	संख्या	१	११६
४] साखार कारखान्यातील साखारेचे उत्पादन	हजार टन	५	२६२९
५] सर्व सूत गिरण्यांची संख्या	संख्या	=	१२२

[नऊ] वीज [३१.३.१९९०]

१] वीज पुरवठा केलेली गाहरे व खोडी संख्या	१६७८	३९६६१
२] विद्युतीकरण झालेल्या गावांची संख्या	१६७१	३९३५४
३] वीज पुरवठा केलेले पंप संयंत्रे [८९=९०] संख्या [हजारात]	१८	१४७५
४] गोवर रस संयंत्रे ३१.३.९०	संख्या	१५९७९

[दहा] सार्वजनिक आरोग्य [१९८९]

१] रुग्णालये	संख्या	१५	७६८
२] दवाखाने	संख्या	८२	१८९६
३] प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	६४	१५३९
४] प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	९	८१
५] एकात्मिक बाल विकास योजना गट	संख्या	४	१०५
६] अंगणावाडीत उपस्थित राहणारी संख्या मुले	उ. ना.		उ. ना.

[अकरा] शिक्षण [३०.९.८९]

१] एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	१७५७	५७१५८
२] एक शिक्षाकी शाळा	==""==	३१८	उ. ना.
३] प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी संख्या	हजारात	२९५	१०११५
४] प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	==""==	८	२६३
५] प्रत्येक शिक्षकामागे प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	३७	३९

* प्राथमिक आरोग्य केंद्रे म्हणून श्रणीवाढ झाल्यामुळे संख्या कमी झाली
(*) ह्या संख्येत भूतपूर्व मालगुजारी तलावांचाही अंतर्भाव आहे.
[पूष्ठ चालू]

२ = = = = = २ = = = = = ३ = = = = = ४ = = = = = ५ = = = = =

[बारा] दुय्यम शिक्षाणा [१९८८=८९] [३०.९.८९]

१] दुय्यम शाळा	संख्या	३४६	२४८०
२] शाळेतील स्कूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१६६	५६१५
३] शाळेतील शिक्षक	==""==	५	१७५
४] प्रत्येकी शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	==""==	३३	३२

[तेरा] उच्च शिक्षाणा [१९८८=८९] [३०.९.८९]

१] संस्था	संख्या	११	२६४९
२] स्कूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१५	१६७८

[चौदा] अ] प्रौढ शिक्षाणा [३०.९.८९]

१] प्रौढ शिक्षाणा केंद्रे	संख्या	८९०	२८४८८
२] प्रौढांची उपस्थिती	संख्या हजारात	२७	८६१

ब] तांत्रिक शिक्षाणा

१] औद्योगिक प्रशिक्षाणा संस्था		३	११२
२] शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	३	११२
३] इतर [खाजगी]	==""==	=	९९
२] शासकीय व शासन सहाय्यीत	==""==	९७६	४२८४४

औद्योगिक प्रशिक्षाणा संस्थामध्ये मंजूर झालेल्या जागा

३] तांत्रिक व व्यावसायिक शिक्षाणा संस्था		=	उ. ना.
--	--	---	--------

१] शासकीय व शासन सहाय्यीत	==""==	१५	१६६
२] इतर [खाजगी]	==""==	=	५९७

४] शासकीय तांत्रिक व्यवसाय शिक्षाणा संस्थेची प्रवेश क्षमता	संख्या हजारात	३	१५५
--	---------------	---	-----

५] अभियंताची संख्या	संख्या	उ. ना.	उ. ना.
---------------------	--------	--------	--------

[पंधारा] परिवहन आणि दळणावळणा [३१.३.९० अस्थायी]

१] स्कूण रेल्वे मार्ग लांबी	कि. मी.	२५३	५४३४
२] रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	५०५	उ. ना.
३] स्कूण रस्त्यांची लांबी [पृष्ठांकित]	कि. मी.	५६४१	१७२८५९
४] राष्ट्रीय महामार्गाची लांबी	==""==	१०२	२९७८
५] राज्य महामार्गाची लांबी	==""==	७५२	३०७३७
६] महत्वाच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	==""==	९९२	३८५३९
७] इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	==""==	१३९०	३७९८४
८] ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	==""==	२१४६	६२६२१

= = = = =

१	२	३	४	५
[सोळा]	पिण्याचा पाण्याचा पुरवठा [१९८९=९०]			
	कठीण गावांची संख्या	संख्या	१२८	उ. ना.
१]	खोड्यांना केलेला पुरवठा	संख्या	उ. ना.	२४२७
अ]	नवाचा पाणी पुरवठा	"="	उ. ना.	उ. ना.
ब]	कूप नलिका	"="	उ. ना.	उ. ना.
क]	विडीरी	"="	उ. ना.	उ. ना.
२]	टॅक्स किंवा बोलगाडीने पुरवठा केली जाणारी गावे	"="	३	उ. ना.
३]	योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	"="	उ. ना.	उ. ना.
[सतरा]	घारबांधणी १९८८=८९			
	भूमिहीन कामगारांसाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	२४०	१९४३७
[अठरा]	एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम			
१]	दारिद्र्य रेषेखाली कुटूंबे ८२=८३	संख्या [लाखात]	२	४१
२]	१९८९=९० मधील लाभार्थी	संख्या	१३६९३	२४८०५९
[एकोणिस]	रोजगार निर्मिती [१९८९=९०]			
अ]	रोजगार हमी योजना	मनुष्य दिवस [कोटीत]	०.५७	उ. ना.
ब]	जवाहर रोजगार कार्यक्रम	"="	०.३०	७.९६
[वीस]	आदिवासी कल्याणकारी योजना १९८९=९०			
	आदिवासीकरिता आश्रमशाळा	संख्या	१८	उ. ना.
[एकविस]	मागास वर्गीयांसाठी कल्याणकारी योजना १९८९=९०			
अ]	मागास वर्गीयांसाठी वसतीगृहे	संख्या	८८	उ. ना.
ब]	वसतीगृहात राहणारे विधाधीन	"="	३५७३	उ. ना.
[बावीस]	जिल्हा नियोजन [१९८९=९०]			
१]	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद	रु. कोटीत	१६.४२	२१४०
२]	अनुषोषा भास काढण्यासाठी तरतूद	"="	७.७८	उ. ना.
[तेवीस]	नागरी पुरवठा			
१]	रास्त भावांची दुकाने १९८९=९०	संख्या	१३५२	३५१६९
२]	पुरविलेला स्कूपा पुरवठा १९८९=९०	०००टन	५२	उ. ना.
३]	शासकीय गुदामे ३१.३.९०	संख्या	२१	११७८
४]	साठवण्याची क्षमता	०००टन	२	७२८

टिप :- उ. ना. = उपलब्ध नाही
आधार :- अर्था व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई